

- Verzijl, Dr. Ed., Apotheker, Scheikundige b. d.
firma Hahmes, St. Servaasklooster 32,
Maastricht.
Vroom, P. J. J., Comm. Ned. Spoorw.,
Brusselschestraat 33, Maastricht.
Verschuieren, Etnastraat 6, Breda.
Visser, E., Leeraar H. B. S. en H. S.,
Prins Hessen Casselstr. 2, Maastricht.

W.

- Waage, G. H., Leeraar in Plant- en Dierk.
aan de Gem. H. B. S. en Gymn., Prof.
Roerschstr. 4, Maastricht.
Wachter, W. H., Leeraar Nat. Hist. aan de
H. B. S., Vierambachtstr. 81a, Rotterdam.
Weber, Prof. Max, Eerbeek.
Wessem, Jos. van, Notaris, Sittard.
Wessem, Joep van, Jr., Rijksweg, Sittard.
Weusten, J. H., Hoofdonderwijzer, Vaals.
Wever, Dr. A. de, Arts, Nuth.
Wever, H. de, Villapark, Maastricht.
Weyerhorst, A., Heerlen.
Wiel, P. v. d., Corn. v. d. Linderstraat 20,
Amsterdam.
Wiolders, L., Preparateur, Havenstr. 11, Venlo.
Wilde, J. A. J. de, Ger. Schaepstraat 12,
Amsterdam.
Willemse, Dr. A., Arts, Kerkrade.
Willemse, Dr. C., Arts, Eijgelshoven.
Wintgens, P., Mijning, Heerlen.
Wijsen, Hubert, Jr., Papenweg 18,
St. Pieter-Maastricht.
Wersch, H. J. L. van, Apotheker, Hoofdstr. 29,
Kerkrade.
Welters, Mej. Willy, Woninginspectrice,
Heerlen.
Wijk van de Vries, Mej., Rochussenstraat 189 b,
Rotterdam.
Widdershoven, Dr. A., Valkenburgerweg 1,
Heerlen.

Z.

- Zeeuwsch Gen. v. Wetenschapp., Middelburg.
Zusters v. h. Arme Kind Jezus, Boschstraat,
Maastricht.
Zwaan, Th. v. d., Dir. Mergelexploitatie „St.
Pietersberg”, Bruss.weg 110, Maastricht.
Zoölogisch Laboratorium, Rijksuniversiteit,
Leiden.

VERSLAG VAN DE VERGADERING OP WOENSDAG 2 DECEMBER '25.

Aanwezig: Jos. Cremers, F. v. Rummelen,
P. Hens, W. de Backer, C. Blankevoort, Em.
Caselli, Br. Bernardus, P. Bouchoms, Ed. Nijst,
Joh. v. d. Zwaan, Aug. Kengen, H. Wijsen,
J. Rijk, J. Beckers, L. Leysen, P. Vroom, G.
Waage.

Te ongeveer 6 uur heet de voorzitter de aanwezigen welkom en opent de vergadering met de mededeeling, dat de bibliotheek door eenige giften van Mr. Rich. Vrijens verrijkt is. Vooral 't prachtige werk van Holwerda „Neerlands vroegste Geschiedenis” is een mooie aanwinst. Laten we hopen, dat meerdere leden ook eens onze bibliotheek zullen gedenken. De voorzitter toont hierna een stootand van een Elephas primigenius, gevonden in de groeve „Bosscherveld”, waaruit al zoo dikwijls mooie vondsten voor 't Museum werden opgedolven. Een discussie volgt hierop, over de verschillende reconstructies van Mammoeten en de voorzitter laat eenige verschillende teekeningen zien, zooals we die in de palaeontologische literatuur vinden.

De heer Em. Caselli uit Valkenburg (L.) toont ons nu eenige mooie resten van de Mosasaurus, juist deze week gevonden in een mergelblok uit de catacomben. Een prachtige tand en een eenigszins beschadigde wervel had spreker meegebracht, andere vondsten waren te groot om meegenomen te worden naar deze vergadering.

Onze voorzitter wist met eenige treffende woorden 't belang te laten uitkomen van deze vondsten en vroegere vondsten van den heer Caselli. Met zeer groot genoegen hoorde de vergadering de verklaring van dezen laatsten aan, waarbij hij mededeelde zijn collectie fossielen in bruikleen af te staan aan 't Museum. De voorzitter dankte ten eerste den heer Caselli voor deze mooie aanbieding. De vergadering beloofde den goeden gever met een applausje.

Naar aanleiding van een courantenartikel doet de heer Nijst een vraag aan den heer v. Rummelen omtrent bodembewegingen, speciaal met 't oog op Nederland. De heer v. Rummelen deelt nu 't volgende mede:

We denken te leven op een rustigen aardbol en merken oppervlakkig niets van de draaiing van de aardas of van de beweging rondom de zon. Echter, die bewegingen zijn er en daarnaast nog andere. Ons rustige landje is ook niet in rust, al worden we hier niet door vulkanische uitbarstingen of aardbevingen er aan herinnerd, dat 't ondergronds niet geheel en al pluis is. Ons land wordt door verschillende storingen doorsneden. Zuid-Limburg vooral is een schollenland. Bewijzen voor bewegingen van schollen onderling vindt men o.a. hierin, dat in de mijn „Nordstern” in een tijdsverloop van 2½ jaar 't hoogte-verschil tuschen 2 schollen steeds toenam en ten slotte 115 m.M. bedroeg. 16 maanden later was dit verschil weer teruggebracht tot 18 m.M. Voor ons land kunnen we verder putten uit de historie (bouwwerken bij Katwijk en Domburg).

De terpen in Zeeland zakken 10 c.M., de oude Romeinsche bouwwerken 17 c.M. per eeuw.

In 't Noorden van ons land moeten we zeker rekening houden met bodemdaling, vooral in verband met dijkbouw.

In ons land worden gedurende de laatste jaren regelmatig metingen verricht om bodembewegingen te constateeren. Echter is de tijdsperiode nog te kort, waarin men systematisch metingen verricht, om reeds conclusies te trekken. In Frankrijk echter is men al verder. Daar heeft men een kaart kunnen ontwerpen, waarop de plaatsen met gelijke zinking door lijnen zijn verbonden. Tusschen Boulogne en Calais constateert men in de laatste 30 jaren een daling van 1 M., bij den Mt. Cenis een stijging van 10 c.M.

Een tweede vraag, gesteld door **Dr. Beckers**, beantwoordt dezelfde spreker eveneens: „Bestaat er verband tusschen 't dalen van den waterspiegel in Z.-Limburg en 't wegpompen van water door de mijnen?”

De heer **v. Rummelen** beantwoordt deze vraag ontkennend, want er liggen te veel waterhoudende lagen tusschen de oppervlakte en 't wegpompingsgebied, hetgeen spreker met een teekening van een dwarsprofiel verduidelijkt. Bovendien is de daling niet constant. Metingen in de laatste 50 jaar verricht in putten boven de mijn „Carl” geven aan, dat dan 't water nu eens daalt, dan weer stijgt.

Pastoor Kengen heeft voor de vergadering meegebracht een aantal voorwerpen, atkomstig van Caberg, waar, zooals we weten, ons lid belangrijke vondsten heeft gedaan, waar Rector Cremers in ons vorig Maandblad reeds de aandacht op heeft gevestigd. 't Spreekt vanzelf, dat de potscherven, maalstenen en ruw bewerkte steenen werktuigen aller aandacht trokken.

Op een vraag van den voorzitter, of ook oker gevonden is, antwoordt pastoor Kengen ontkennend. Wel gebrande leem.

Aan 't eind van de vergadering doet de voorzitter de volgende mededeeling over:

FINKLER'S DECAPITATIE-PROEVEN MET VOLKOMEN INSECTEN.

Op de maandelijksche vergadering van 4 Juli 1923 sprak Pater H. Schmitz, S. J. over het herstellingsvermogen van lagere dieren. Volgens „Natur und Kultur” — aldus spreker — worden de koppen van kevers afgesneden en den beestjes andere natuurlijke keverkoppen „opgezet”. De koppen van o.a. mannelijke en vrouwelijke waterroofkevers (*Dytiscus*) werden verwisseld. Mannetjes kregen de koppen der wijfjes en omgekeerd. Na 8 dagen waren de koppen vastgegroeid en was er een nieuw weefsel ontstaan. Reactie en gedrag dezer „nieuwe” dieren is eigenaardig. Wijfjes met mannetjeskoppen gedroegen zich als mannetjes; mannetjes met wijfjeskoppen doen als wijfjes; maar ze worden door mannetjes en wijfjes met „normale” koppen genegeerd, niet aangenomen.

Pater Schmitz sprak toen over dit onderwerp naar aanleiding van mededeelingen in allerlei tijdschriften, over geslaagde koptransplantatie bij volkomen insecten.

De auteur dezer mededeelingen, tevens de „schepper” der „nieuwe” dieren, een zeker Weensch student, W. Finkler, vond, van meet af aan, heftige bestrijding o.a. van den kant van Hans Blunck en Walter Speyer.

Ook in ons land heeft men zich, behalve van den kant van P. Schmitz, nog van andere zijde voor deze kwestie geïnteresseerd, getuige het verslag van de 57e Wintervergadering der Nederl. Entomologische Vereeniging, waarop Dr. Ed. Everts „deze zaak, die zoo veel verbazing had gewekt” qualificeerde als „eene schijnvertooning”.

Op de maandelijksche vergadering van ons Genootschap van 3 Sept. 1924 kwam Pater Schmitz andermaal terug op de decapitatieproeven van Finkler en wel naar aanleiding van een artikel van H. Przibam in: *Zoologische Anzeiger*, Band 60, Heft 9—10 van 20 Aug. 1924, in welk artikel gehandeld werd over de functie der voelers van Waterkevers en, waarin ook sprake was van Finkler's proeven.

Przibam schreef toen dat histologische onderzoekingen, die alleen de zaak kunnen uitmaken, nog steeds niet hadden plaats gehad, omdat Finkler, die student was, deze tot na zijn examen wenschte uit te stellen.

Hans Blunck en Walter Speyer hebben intusschen geëxperimenteerd volgens Finkler's methode en gaven hunne bevindingen in: *Zeitschr. für Wissensch. Zoologie*, 123 Bd., 1 Heft, 1924, onder den titel van „Kopftausch und Heilungsvermögen bei Insecten”.

In de „Entomologische Berichten, uitgegeven door de Nederl. Entomologische Vereeniging”, No. 146, Dl. VII, 1 Nov. 1925 schrijft Dr. J. Th. Oudemans: „De protocollen der proeven, welke protocollen volledig worden afgedrukt, vermelden, van dag tot dag, alle bijzonderheden, van het oogenblik af, waarop de operatie plaats vond, totdat kop en romp ophielden teekenen van leven te geven. Het duurde meestal slechts een gering aantal dagen, terwijl de „aangeplakte” kop geregeld eerder dood was dan de romp. Enkele malen week het leven minder snel, doch bleek het, dat onthoofde voorwerpen, die geen nieuwen kop gekregen hadden, even lang leefden! Het eventueel nog een paar weken in het leven blijven der met een nieuwen kop voorziene dieren bleek een quaestie van z.g. „taaiheid” te zijn, waarop de transplantatie hoegenaamd geen invloed had.

Bij nader onderzoek, na den dood, werd nooit eenig spoor van vergroeiing van organen waargenomen; slechts aaneenkleving der wondranden, door geronnen bloed, kon worden vastgesteld. Dit laatste komt geheel overeen met hetgeen geschiedt bij elke verwonding.

Aan het einde van hunne verhandeling stellen de auteurs de volgende „Schlussfolgerungen” op:

„Das Regenerationsvermögen geflügelter Vollkerfe ist gering. Kopf und Hals verbindende Innenorgane können nicht wieder verheilen, auch dann nicht, wenn der Eingriff auf Durch-

schneiden eines einzelnen Systems (Darm, Tracheen, Muskeln oder Nerven) beschränkt wird. Damit entfallen die Voraussetzungen für die Möglichkeit von Kopftransplantationen und alle aus diesen gezogenen Folgerungen. Von Finkler musz verlangt werden, dasz er Belegstücke für seine gegenteiligen Behauptungen der histologische und physiologische Nachprüfung durch Fachgelehrte zugänglich macht. Dahin von Deutscher Seite an ihn gerichteten Aufforderungen hat er bisher nicht entsprochen. Die Wissenschaft hat angesichts der allen Erfahrungen widersprechenden Angaben des Wiener Autors keine Veranlassung, sich weiter mit ihm und seinen Schriften zu beschäftigen, solange diese Bedingung nicht erfüllt ist."

Om ongeveer half negen sloot onze voorzitter de vergadering. Tot 't volgend jaar!

ZEER BELANGRIJKE AANWINSTEN VOOR HET MUSEUM.

Verreweg de meeste leden van het Natuurh. Genootschap in Limburg hebben wel 'ns 'n bezoek gebracht aan Valkenburg en dan ook bezocht de Daalheimer groeve, waarin, op ingenieuze wijze, 'n Kolenmijn is nagebootst.

De eigenaar, ons medelid de heer Emile Caselli, heeft destijds in deze groeve 'n Museum aangelegd met allerlei krijtfossielen, zooals we dit ook hebben in den St. Pietersberg.

Krijtfossielen, vooral beenderen, eenmaal weggenomen uit de mergel, waarin ze zoovele, vele eeuwen waren „ingebed", en dan ondergebracht in 'n vochtige omgeving, gaan, na verloop van ettelijke jaren, te niet.

Gelukkig heeft de heer Caselli zulks ingezien en ons verlot gegeven om, naar goedgevinden, voorwerpen uit zijn verzameling over te brengen naar 't Maastrichter Museum.

Dat hebben we met bekwamen spoed gedaan. En zodoende is op 5 Dec. l.l. 't Museum met menig waardevol stuk verrijkt.

'n Woord van dank aan den heer Emile Caselli is hier zeer zeker gepast.

Te méér omdat hij ons tegelijkertijd afstond 'n vondst, zoo even in een der Valkenburger grotten gedaan, en wier gelijke, zeer waarschijnlijk in de laatste honderd jaren in Limburg niet plaats heeft gehad. Mosasaurusresten!!

We hebben goede hoop dat, in den loop van 1926, deze Mosasaurusresten door den heer Caselli geschonken, van bevoegde zijde worden beschreven en volstaan er nu mee te zeggen, dat ze klaarblijkelijk afkomstig zijn van één en hetzelfde individu.

Ze bestaan o.a. uit 'n twaalfstal rugwervels, uit meerdere ribben en knoken, die nog voor 'n zeer groot gedeelte in de mergelblokken verborgen zitten en eerst, na praeparatie, de belangrijkheid dezer vondst, in gansch haar luis-

ter zullen toonen en verder uit een achttal kiezen.

Zij die in den laatsten tijd 'n bezoek hebben gebracht aan het Natuurhist. Museum hebben 't gipsafgietsel kunnen bewonderen van „den Mosasaurus", destijds door de Franschen meegenomen naar Parijs.

Hebben heel zeker ook verbaasd gestaan over de kolossale afmetingen der tanden. En toch.... die tanden zijn maar tandjes, vergeleken bij de 5 mooi gave en 3 erg gehavende tanden, welke behooren tot de Mosasaurusresten, geschonken door den heer Emile Caselli te Valkenburg.

Maastricht.

Jos. CREMERS.

WAT WETEN WE VAN DE MOSASAURUS EN HOE ZIJN WE AAN DEZE KENNIS GEKOMEN?

Bij 't lezen van 't vorige maandverslag, waarin voorkomt de mededeeling, dat een gipsafgietsel van de Mosasaurus-schedel overgebracht is van de Gem. H. B. S. te Maastricht naar ons Museum en naar aanleiding van de mooie vondsten in Valkenburg (zie dit Maandblad), zullen misschien eenigen zich afvragen wat toch die Mosasaurus is, anderen zullen zich voor oogen halen de uitgehouwen hagedis in den wand van de grot van den St. Pietersberg. De eersten hebben geen, de laatsten een verkeerde voorstelling van dit merkwaardige dier. In de wetenschappelijke wereld is trouwens de voorstelling van en de plaats, die men de Mosasaurus in de systematiek toekende, dikwijls veranderd. Oorspronkelijk beschouwd als een walvisachtig dier, kwam men later tot de conclusie, te doen te hebben met een reptiel en wel, niet verwant met de krokodillen, zooals eerst werd gedacht, maar met de hagedissen.

Een tweede vraag, die men zal stellen, is: „Hoe komt men aan de kennis omtrent den bouw en levensverrichtingen van een dergelijk uitgestorven dier?"

Laten we dus nagaan, wat we thans weten van de Mosasaurus en langs welke wegen we tot die kennis zijn gekomen.

In 't Mesozoïcum hadden de reptielen hun bloeitijd en vinden we, zooals thans onder de Zoogdieren, vormen, die zich hadden geadapteerd aan 't leven in de lucht, (Rhamphorhynchus, Pterodactylus e.a.) of aan 't leven in 't water. Tot deze aan 't waterleven aangepaste vormen behooren o.m. de Ichthyosaurus en de Mosasaurus. Van de Mosasaurus nu werd in 1780 in den St. Pietersberg, 300 M. van den ingang van 't fort St. Pieter, 30 M. onder 't begane oppervlak een schedel gevonden, die een lengte had van ± 1.20 M. Jammer genoeg bleef deze waardevolle vondst niet voor ons land behouden. Bij de inname van Maastricht